

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumără-
 țune și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
 rafiei și Librării diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Anestezia morală.

În literatura științifică din apus e luptă mare între reprezentanții părerilor despre „rătăcirea morală, anestezia morală, idiotia morală“.

E de importanță foarte mare rola acestor termini, când avem să judecăm copii necorigibili, tineri greu de educat, bărbați din închisori: avem a face cu nesimțire (apatie) morală, cu natură bolnăvicioasă ori boală spirituală?

În cele următoare ne vom ocupa cu nesimțirea (anestezia) morală și cu modurile manifestărilor acestei stări și în urmă cu învățătura despre aceasta nesimțire.

I. Deosebite păreri psihiatrice.

1. Psihopatologii numesc „moral nesimțitori“ ori „moral anestezici“ astfel de oameni, asupra cărora cele moral bune nu fac nici o impresiune, cari nu se dau îndărăt ne nimic ce este moral rău: egoiști reci, lipsiți de orice dragoste, alipire și recunoștință, cari cu cea mai mare liniște calcă drepturile altuia ori îi maltratează; nu se sfîșesc de nici o faptă rea, apoi după ce au săvârșit-o nu simțesc părere de rău nici muștrare de conștiință; ei cunosc legile morale, se poartă însă față de ele ca cum ar obliga numai pe alții, dar nu și pe ei. Astfel prezintă psihopatologii pe acești oameni.

De multeori tratându-se de aceste apariții să presupun cunoscute ori se provoacă la părerile psihologilor cunoscuți fără a le examina. Câteodată să află și tratate despre morala, cuprinsul și originea ei. Fiecare merge calea sa, dar le e necunoscută morala creștină.

Ba nici cu aceea nu sânt în curat toți, de are să să judece nesimțire morală când cineva nutrește sentimente antisociale anume ori dacă aceste sentimente să manifestă în acțiuni pe teren mai vast. La astfel de indivizi soco-

tesc d. e. unii pe ceice au păreri antisociale numai în unele direcțiuni; iar alții zic, că moralicește fără simț sânt toți ceice sânt cuprinși de astfel de sentimente numai în anume perioade, în anume ocaziuni, în singuratiche cazuri (d. e. un băiatandru de 14 ani a înstrăinat unui boier în baie portofelul cu bani și nu a simțit nici o părere de rău pentru această faptă).

De regulă însă psihiatrii zic, că anestezia morală este numai în cazul, când lipsește *simțul pentru moralitate, datorie și drept pe toate terenele.*

V. Krafft-Ebing descrie pe acești moral-apatici în următorul chip: „Ei nu manifestă nici un întăres față de ce e nobil și frumos, sânt tâmpii față de orice mișcări ale inimii, de aceea foarte de timpuriu sânt lipsiți de orice iubire cătră copii și rudenii, de orice instinct social, răceală de inimă, indiferentism față de orice bunăstare ori restriște a celor mai deaproape ai lor, n'au întăres față de toate chestiunile sociale. E firesc, că ei nu se sinchiesc nici de părerea ce o au alții în ce privește valoarea ori displăcerea, de orice muștrare de conștiință și părere de rău. Ei nu 'nțeleg morala, legea pentru ei e simplu pre-script polițenesc, crima o socotesc numai călcare de tot ne'nșămnată a unei dispoziții polițienești. Ajungând în conflict cu un individ ori cu societatea, apoi răceala inimii și negațiunea să schimbă în ură, invidie, răzbunare, ba brutalitatea și neconsiderațiunea nu au margini. Atari indivizi nu pot rămânea multă vreme în societate, ci, după ce în copilărie s'au întrecut în minciuni, lene și au fost groaza părinților și a învățătorilor; în tinerete erau vagabunzi, risipitori, escesivi, furau făcând rușine familiei, erau spre greutate comunei și oficiilor — în urmă să adăpostesc în balamuc ori instituttele de corecțiune“.

E clar, că astfel de indivizi trebuie numiți „moral-anestezici“; întrebare este însă de să află aceste trăsături la toți oamenii. Îndoeala e la loc. Psihologia rațională nu poate admite, ca un om, stăpân asupra minții sale, să fie incapabil de orice remușcare a conștiinții ori părere de rău,

1. După Sittliche Gefühllosigkeit in Stimmen aus M. Laach, Nr.

să fie lipsit de orice simțământ moral; iar experiență nu aduce nici o probă contrară. Fapta imorală și chiar o viață vicioasă îndelungată încă nu arată izvorul din care porced: din dispoziție anormală ori din voe. Noi nu putem privi în launtrul omului, iar mărturisirile nu dovedesc, că ei ar fi lipsiți cu totul de orice simțire mai bună.

De aceea un scriitor cu nume bun și recunoaște că simțirile adevărate rar lipsesc cu totul ori ar fi perverse. Mai de multeori avem a face cu slăbire potențată a tuturor acestor simțiri ori cu o slăbire în parte. Un atare individ simțește, că n'are dreptate, dar instinctul la rău a fost prea puternic. El face ce voește, se simte un fel de supra-om, cui e permis totul. Ce nu va să zică însă, că din când în când n'ar avea aplicării bune, deși dispoziția aceasta nu e dūrabilă; câteodată există chiar părere de rău ori hotărâri bune. Astfel acest individ, în sufletul lui, recunoaște adese că faptele lui nu sânt corăspunzătoare.

Astfel să neagă peste tot „moral insanity” (nesimțirea, anestezia morală), locul ei îl ocupă reducerea simțirilor morale. Aceasta să definește de Fr. Scholz: „O schimbare anormală a reprezentărilor și simțirilor morale (inăscută ori câștigată) și să manifestă în nizuinți ori acțiuni de diferită tărre.”

De aceea și vedem, că psihiatrii din zilele noastre deosebesc două tipuri ale acestor bolnavi: torpizi, apatici și iritați. Despre cei dintâi scrie L. Scholz, că sânt cei mai puțin periculoși, nu înclină la crime, lasă toate să treacă pelângă ei fără să se intereseze de ceva — de aceea păcatul lor cel mai mare sânt pasivitatea, întrelăsarea de a-și împlini datoriile impuse, răceala simțirii, indiferentismul apatic, nesinceritatea și lipsa orărei acțiuni de inimă — indolență peste tot. V. Krafft-Ebing concentrează cele două tipuri — ce nu corăspunde adevărului, căci tipul iritant (erethic) nu să poate număra — judecându-să strict — la astenia morală. Anume din motivul: a săvârși iregularități, a face gâlcevi, a maltrata pe alții ori a-i tiraniza poate să să întâmple în orcare individ în care înclinările rele au ajuns să stăpânească pe cele bune. Prin urmare nu e numai decât delipsă, ca înclinările bune să fie înădușite ori să fie lipsit cu totul.

De aceea și scrie L. Scholz. „Astfel la cei moral anestezici nu trebuie să presupunem totdeauna cel mai înalt grad de răutate ori perversitate. Nici un om nu există, care să fie absolut lipsit de orice simțire simpatică, și pricepând noi unde să începem tratamentul cu mirare vom observa scănteind căldură de viață. Chiar voea la bine nu lipsește totdeauna, deși să află într'o formă cât să poate de mică: res-

pectivul ar voi să facă ceva (bine), dar i-e prea incomod! Nu sânt așadar simțiri reale izvorâte din inimă, ci numai fărâmaturi, cari ușor sânt învinse în lupta de concurență. După săvârșire, poate, să arată și oarecare părere de rău, dar nu ține mult. Astfel să poate afirma, că absolut rău nu e nici un om. Și cel mai mare făcător de rele are, din când în când, orele lui de întristare ori simțește cât de mic, ne'nsemnat este între oameni — se întrabă, de ce sânt așa de răi și de nu e cu puțință îndreptare, scăpare. Acestea sânt dispoziții momentane, e adevărat, ele dovedesc însă, că pe fundul sufletului să află un rest de aplicării bune.”

2. Unii psihopatologi afirmă, că anestezia morală e boala spirituală, de aceea lupta să dă: E vorba de o formă de boală ori a slăbiciunii mintale, alienație. Că e slăbiciune mintală reesă din numirea *moral insanity* (idiotie, alienație morală).

Până acum nu s'a putut ajunge la înțelegere nici în chestiunea principală — este boală spirituală — nici în cele secundare — ce fel. Că nu e alienație (nebunie) în înțelesul strâns rezultă din împrejurarea, că ceice apără *moral insanity* nu pot dovedi nici un fel de conturbare formală ori esențială a vieții mintale — nu să poate numi nebun. Alții cred, că e defect înăscut, care să manifestă în lipsa reprezentațiilor cari normează convețuirea în societate, e un fel de perturbare bolnăvicioasă a activității spirituale, o slăbiciune intelectuală. Definiția aceasta este adevărată cu condiția, că acțiune morală liberă nu poate exista fără simțire normală. În tot cazul trebuie să recunoaștem însă, că defectul acesta simțial nu are loc fără defecte în intelect.

Orcum s'ar privi *moral insanity*, anestezia morală nu poate fi numărată numai între boalele spirituale. De aceea, Cramer crede, că e semn clinic al idiotiei morale și să află în aceeaș formă la cei bolnavi spiritualicește, la oameni moralicește decăzuți, la caracterele mârșave și criminalii moralicește cu totul degenerați. Prin urmare zice el: „Vrând să cuprindem idiotia morală între boale, apoi trebuie să avem aceeaș părere și despre unele categorii de crime, poate chiar la cele mai mari crime.”

Din acestea rezultă, că boala creerilor să poate constata în acest caz, nu numai din atitudinea imorală și afirmativa anestezie morală. V. Krafft-Ebing afirmă, că fapta imorală dovedește boala și aduce argumente: nașterea din părinți alienați, bețivi, epileptici; semnele de degenerare anatomică și funcțională; în urmă manifestări bolnăvicioase ale funcțiunilor vasomotorice și motorice. Alții însă îi contrazic. Și cu drept, căci aceste simptome dovedesc cel mult oarece degenare, dar nu boală în înțeles strâns, alienare în urma degenerației.

În urma acestora tribunalul judecătoresc n'a recunoscut teoria anesteziei morale.

Astfel să explică apoi, că unii psihiatri când tratează de anestezie morală în cari nu să poate dovedi boală spirituală, aceste cazuri le numără la psihopați (celor de mai puțină importanță) ori la degenerați. Unul din ei zice, că anesteziei morale, identificându-i cu criminalii născuți, cu cei nestatornici, mincinoșii bolnăvicioși, esrochii și pseudocerșitorii.

Dacă nu vrem să ajungem în impasul, că toate aberațiunile morale să le socotim urmări ale degenerației, apoi baza bolnăvicioasă a anesteziei morale trebuie dovedită și nu dedusă din aceasta. Are deci dreptate L. Scholz când zice, că starea patologică e excepție, nu regulă. Totdeuna să avem deci înaintea ochilor, că așa-numita anestezie morală la adulți e urmarea aberațiunilor proprii, iar la cei tineri urmarea creșterii defectuoase.

Dovadă pentru starea bolnăvicioasă a acțiunii, contrare moralului să aduce și împrejurarea, că anume caractere nu pot fi îndreptate, deși să aplică cele mai energice măsuri. Acest moment însă nu dovedește mult. Măsurile energice — de cari e vorba — nu sânt totdeuna astfel încât să aibă efectul dorit. Ce folosesc sfaturile cele mai bine simțite ale unui necredincios, ce folosește codicele social, când avem înaintea-ne un tânăr cu aplicări spre rău, al cărui instinct spre fapte și libertate e incomenzurabil! Părinți cu frica lui Dumnezeu, tari în credința creștină încă pot să audă din gura copiilor desmățați cuvintele: Nu vreau! Și nu să poate afirma, că acești copii ar fi bolnăvicioși.

Ce privește astfel de experiențe triste, apoi are dreptate L. Scholz. „Bine — scrie el cu umor — unul, deși nu e prost, se îmbată letcă, deși știe bine, că are s'o plătească scump trei zile. Plăcerea momentană hotărăște. Un păcătos din datină zice: Întâi nu m'au prins și de m'ar prinde acum — ce-i, fiecare om își are plăcerea și patimile lui. Să riscă puțin — comersantul lucră oare altfel?“

Și așa a trebuit să recunoască unii, că nu trebuie defect moral înăscut, ajunge un grad oarecare de desmățare, ca orice tratament să nu aducă roade, să să dovedească fără folos.

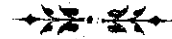
Din toate acestea putem rezuma:

Așa numita *anestezie morală* e defect moral, scădere în viața morală, care poate fi urmare a educației neglijate, a aberațiunilor personale, dar e și simptom al degenerației psihopatice și al boalelor spirituale.

Ceice văd în „anestezia morală“ boală reală, nebunie degenerantă, felurite forme la persoanele

psihopatice — n'au nădejdi să o poată lecuî. Admit însă, că ea să îmbunătățește întrucât pelângă factorii bolnăvicioși să arată și factori sufletești ce pot influența în bine. Nu arareori succede a înlătura influența păgubitoare a împrejurimii rele, ci a întregi educația morală defectuoasă, a înainta dezvoltarea spirituală, a deștepta și învioșa conștiința, a zătoni aplicările rele, a face să răsară germeii adormiți spre bine și așa, mănecând dela bunele însușiri — cari în oarecare măsură să află la orice om — a aprinde dragostea de tot ce e bine, nobil și frumos.

(Urmează)

Ce-m doresc eu mie și parohienilor mei de Anul nou.

(Vorbire rostită în biserica din Var, în 1 Ianuarie 1914).

Orice stăpân de casă, dacă are voință a fi socotit chivernisător înțelept, când sfârșește anul, își dă socoteala despre avut¹ și pierdere în averea sa.

Și fiindcă anul 1913 a trecut întru vecinicie, noi ceice sântem astăzi în viață, sărbătorim noul an 1914; iar anul trecut multe rele și neajunsuri ne-a silit să suportăm, și că ce ne va fi hotărât anul în care intrăm, numai Dumnezeu, ocârmuitorul a toate, vă ști.

Eu ca unul care în cunosc neînsămnată p'acest pământ, și abia mă socotesc pe mine ca un mic grăunte de nisip în această mare vale a plângerilor, rog pe Dumnezeu, să mă povățuiască a-m duce și sfârși viața ca bun creștin, și mă razim în bunătatea dumnezească și'n liniște mă supun voinții și hotărârii sale.

Iar fiindcă hotărârea dumnezească m'a pus preot al acestei biserici vii, cari sântei voi, îl rog mai ales să-m dea minte și putere, ca adevărat preot să vă fiu.

Și-l rog să nu mă orânduiască în rândul năimitorilor, cari privesc ziua întreagă, că doară-doară va sfinți soarele mai curând; căci doresc sa mă învrednicească de o voce bună și cu sănătate, ca cu iubire să păstoresc turma cuvântătoare ce în este încredințată.

Apoi îl mai rog cu umilință, să mă păzască de patima rea și necinste, căci haina pe mine e neagră; iar pe reverenda neagră să vede din departe și cea mai neînsămnată mănjitură.

¹ Mă nevoesc a mă apropia — barem în parte — de însușirea unui bun stăpân de casă; iar fiindcă anul 1913 s'a sfârșit cu ziua de eri, îmi iau voce a vă arăta, că-n anul trecut am avut: nașteri 35, și adevăc băieți 21 și fete 14; din pat legitim 29 și nelegitim 6; cununii: 17, între iunie și iulie 15, între iulie și august: 1; și între un divorțat și iulie: 1, — toți de legea ort. română; răposați: 30, dintre cari, parte bărbătească 22 și femească 8. Până'n 5 ani a vârstei a răposat 8 băieți și 1 fată, până'n 20 ani: 1 fecior, până'n 40 de ani: 3 bărbați și o femeie, până'n 70 de ani: 7 bărbați și 5 femei; iar peste 70 de ani 3 bărbați și 1 femeie. Dintre răposați au fost căsătoriți 6 bărbați și 2 femei. Văduvi 4 și văduve 1.

Biserica vie să alcătuește din 222 părechi cununate, apoi băieți, respective văduvi 348 și fete, respective văduve 327, la oaltă 1119 de suflete. Făcând o potrivoală între sufletele anului 1910 de 1175 și între cei de față, avem o scădere de 56 suflete. Scăderea să poate socoti în parte mărișului fetelor noastre prin satele învecinate, și'n parte că nașterile nu dau sporul dovedit până aci.

Și apoi vine vorba din bătrâni: Cum e păstorul, așa și turma! D'aceia aș fi rugător lui Dumnezeu, să mă învrednicească a fi drept și adevărul să susțin, iubirea creștinească și fapte bune să îndeplinesc.

În sfârșit, ca de mângăere, m'aș bucura ca biserică întotdeauna să fie plină de credincioși, și d'aci să câștig tărie sufletească și iubire de neam.

Aș mai dori, ca Românul creștin să țină la povața dată de apostolul Pavel către Galateni: „Iar celce învață cuvântul, să împărtășască pe celce îl învață, în toate bunătățile (6, 6).

Căci nu-i deajuns, să ai numai sfeșnic, ci mai trebuiește și lumină în el; așa și în o comunitate biserică nu-i ajunge să aibă numai preot, ci e delipsă ca pe preot să-l înzestreze cum sa cuvine și cum o cere și timpul în care trăim.

Tot apost. Pavel scrie lui Timotei: „Boului ce traieră să nu-i legi gura; și lucrătorul vrednic este de plata sa?“ (I. 5, 18).

Îmi aduc aminte, că am cetit oarecând într'o carte, că: într'o comună biserică era un preot cucernic, drept și milos. Slujise ca preot mulți ani aci, dar dela o vreme poporul sărăcise, venind peste dânșii nenorocirea unor ani răi, — și d'altă parte trebuințele familiare ale preotului crescuseră mult, așa că preotul e nevoit a se cuceri și'n dreapta și'n stânga, ca să-ș câștige altă parohie. Dela o vreme așlară oamenii de gândul preotului lor, și într'o zi de sărbătoare se adunară în casa învățătorului și-l rugară, să meargă cu dânșii la preot și să-l înduplece să nu-i părăsească. Învățătorul, un venerabil bătrân, se pune în fruntea poporului și pleacă. Ajungând la casa preotului, bătrânul învățător începe astfel: „Am doi ochi și nu știu dintră cari din ei m'aș putea lipsi, așa și noi nu ne putem lipsi de sfinția Sa. Rămâni iubite părinte, rămâni la noi, căci e cu puțință că-ți vei câștiga vr'o parohie cu câștig mai spornic, dar cu greu vei mai da de oameni ce să te iubească atât de mult, cum noi te iubim!“

Și tot marele apostol scrie către Tesaloniceni: „Și vă rugăm, fraților, să recunoașteți pe ceice se ostănesc între voi, și pe mai marii voștri în Domnul, și pe ceice vă învață. Și să-i prețuiți în dragoste penrru lucrul lor (I. 5, 12, 13).

Apoi m'aș bucura, dacă iubitul meu popor va fi atât de cuminte și să nu se supere pe mine, dacă câteodată, fiind grea obidă pentru slăbiciunile voastre, mă slobod și la vr'o vorbă de ocară, căci cu gândul d'a vă povățui spre bine, o fac.

— Era în țara fraților noștri Franțuzi și un preot, bun cunoscător al cuvântului dumnezeesc și om drept, și acesta într'o sărbătoare — în ființa de față a Domnitorului țării — rostește o cuvântare, în care zbiciuia viața destrăbalată a Domnitorului și îl îndeamnă la purtare omenească și fapte bune. Domnitorul nu se supără, ci dimpotriva; la sfârșitul slujbei, îl agrăește cu blândețe pe preot: „Mi-ai dat să pricep, că nu mă port cuvincios, și adevărul ai grăit; iar de astăzi mă hotărăsc spre îndreptare, căci vorbele Sfinției Tale au aflat răsuneț în inima mea. Ca aducere aminte pentru biruința Sf. Tale, îți cinstesc șase galbeni pentru un surtuc de iarnă“.

Apost. Pavel scrie către Evrei: „Ascultați pe învățătorii voștri și vă supuneți lor; căci ei priveghează pentru sufletele voastre, ca ceice au să dea seama, ca să facă aceasta cu bucurie; iar nu suspinând, căci aceasta nu vă este de folos“ (XIII, 17).

Cea mai frumoasă răsplată ce-m puteți da e, ca să veniți totdeauna la biserică, căci prin aceasta mă în-

demnați să vă iubesc tot mai mult și să-m îndeplinesc și mai cu înțetire datorința.

Și m'ați mai răsplăti, când știu, că sânteti de omenie, nepătimăși și că țineți la cuvântul vostru.

Și rău m'ar durea, când voi n'ați ținea la cinstea preotului vostru, căci pe preot îl mai aveți la vreme de grea cercare; acesta vă este unicul slujitor român.

Să aveți grijă, ca capul să ocărmuească picioarele; iar capul să fie înțelept. Căci nenorocire destulă-i pe casa aceea, care-i condusă de un cap fără minte, și tot așa, vai de satul ce n'are conducători cinstiți, căci zisa glăsuște: Acolo unde împăratul suspină, bietul om d'abia își trage sufletul.

Deci doresc, ca tot natul ce-i în viață ca cap de familie bine să-ș chibzuească și să vadă cum conduce o căsnicie. Îi poftesc, să fie pururea treaz și cu mare priveghiere și îndoita cercetare întru toate, căci proverbul spune: Ffē corabia cât de tare și bine alcătuită, totuș să prăpădește pe mare, dacă nu va avea cărmaci isteț.

Și tot astfel e și cu'n sat, ori chiar un neam sau popor; dacă Dumnezeu îi înzestrează cu conducători cinstiți și drepti, bine va și fi; la dimpotrivă, totul să destrăbălează și demoralizează.

— Era într'un sat românesc și alegătorii — având a-și alege primar — nu mai votară pentru fostul primar, ci își aleseră un altul. Vechiul primar, care slujise ca atare mulți ani d'arândul, plângea ca un mic copil din pricina acestei neîncrederi; iar un vecin văzându-l atât zbuciumându-se îi zise: „Nu pricep la ce te bocăști atâta, căci știam că le-ai făcut mult bine, și nu-s vrednici să le mai duci grija!“ Acesta răspunse: „Nu mă plâng, că nu m'or reales, mă doare însă, că toți mi-or înșirat nelegiuirile și greșalele; n'a făcut însă nici unul aducere aminte despre vr'o faptă bună a mea!“

Și voesc a-i aduce aminte orcu slujbaș în stare mai înaltă, ca să se nevoiască a stăpâni cu blândeță și dreptate și să nu se folosască de putere, căci acolo n'are dreptatea loc; apoi numai un popor slobod e și viteaz și vrednic.

— Regele Portugaliei Ioan II își da silința să fie părinte deopotrivă tuturor supușilor săi și dorea să-i știe pe toți bine norociți; iar fiindcă era bun, înțelept și drept, era și iubit. Să nimerește o neînțelegere între acest rege și Isabela, regina Castiliei, așa că sfetnicii (ministri și conzillieri) reginei o îndemneau să pornească cu război contra regelui Ioan II; căci susțineau dânșii, că regina are înarmați 18.000 feciori, pecând regele d'abia ar putea aduna vr'o opt mii de ostași. Regina însă le răspunse: „Totuș nu cutez s'o fac, căci noi — ce e drept — avem optsprezece mii de ostași, dar Ioan regele ne pune în împotrivire opt mii copii ai săi și asta face mult!“

Dovadă învederată, că unde sustă iubire între stăpâni și supuși, acolo să arată mărirea, vitejia și vrednicia.

Având în socotință, că cei căsătoriți susțin casă și familie și sânt urzitorii bunei norociri în lume, le doresc: Să fie cinstiți și cu credință împrumutată, apoi să fie cât mai silitori la lucru și să fie păstrători.

În sfârșit, să trăiască la olaltă în traiul și buna-înțelegere, le-aș aduce aminte de povața părinților noștri: Ca femeia sau nevasta să fie la timp potrivit mută, și omul sau bărbatul să fie surd la vremea sa.

— Mama înțeleaptă și creștină bună, ajunge la vremea să-ș mărite fata, îi zise: „Te silește, iubită, că atât să te iubească bărbatul și să-ți prețuiască însușirile bune, încât să-i salte inima, că se apropie de casa sa!“ — Altădată își căsătorește feciorul și-i zide: „Fii pururea bun,

și-ți iubește nevasta, încât să-i pară rău și s'o doară inima, că tu pleci d'acasă, și mult să se bucure când ai să te reînțorci acasă!"

Și vă mai doresc vouă celor căsătoriți, să nu descurajați, să nu vă pierdeți rostul la vremuri de grea încercare, căci Dumnezeu îngrijește și de păsările cerului, dar cu atât mai vărtos de voi și copilașii voștri, căci sânteți făpturile sale.

Celce e tată adevărat, își prețuește copilul ca avere mare, și e firesc, ca un tată vrednic să aibă parte de un copil bun.

Sânt bune și bogățiile și diregătoriile, dar peste un copil cuminte și vrednic nu este nici o stare, căci atari copii sânt avere cerească, mângăere și binecuvântare dela Dumnezeu.

Pentru aceea sfătuesc pe fiecare tată și mamă, să fie cu îndoiță îngrijire la creșterea copiilor, căci nu-i de ajuns numai să arăm, ci avem să și sâmnăm pământul; deci nu ajunge numai să dai copiilor nutremânt și haine, ci e delipsă o creștere bună și să-i obicinui de mici la lucru și păstrare.

— Lycurg, alcătitorul de legi a Spartanilor, orându-i ca toți cetățenii să se adune într'o zi anumită în piața orașului, căci are să le arate ceva de însemnătate. Fiind poporul adunat, el aduse doi câni de vânatoare dela aceeaș mumă, dar crescuți deosebit, și adecă unul era învățat la vânat; iar celalalt a lenevi. Apoi le puse dinainte un iepure viu și un blid cu bucate. Cănele obicinuit la vânat nesocotește legumile din blid și urmărește iepurele, celalalt însă se pune în tihnă și mănăcă din bucate. Lycurg vorbește apoi poporului: „Ați văzut cetățenilor, aici sânt doi câni de un soi și dela o mumă, dar fiindcă unul era obicinuit la vânat, la lucru deci, dânsul ș-a dovedit vrednicia; iar celalalt, fiind dedat la lene și odihnă, așteaptă să-i vină toate de-agata, și tot așa va fi până moare!"

Și mai doresc vouă căsătoritorilor, să vă dea Dumnezeu îndemn, să dați pildă bună copiilor voștri, căci la dimpotrivă vă ajunge osândă.

Apost. Pavel scrie cătră Efezeni: „Și voi părinților, nu întărâtați pe copiii voștri spre mânia, ci îi creșteți în învățatura și îndemnarea Domnului" (VI, 4).

— Un tinăr văzuse în casa părintească numai pildă rea și fapte nelegiuite și deveni făcător de rele și de oameni ucigaș, așa că este osândit la spânzurătoare; iar fiind dus la locul de spânzurare, îndatăce observă furcile zise: „Nu pricep asta, căci par'că spânzurătoarea aceasta mi-a ridicat-o chiar tată-mio, deși eu nu-l știam, că ar fi măiestru cioplitor!"

Vă recomand vouă feciori și fete și doresc, să aveți părinți vrednici, cari să vă dea pildă bună și să pună stavilă pornirilor pătimase, ce v'ar îndemna la necuvință și fapte rele; iar eu știindu-vă neamul și năravul, nădăjduesc, că veți fi cu ascultare și recunoștința părinților voștri.

Sluga să fie cu omenie și cu credință față de stăpân. „Cu frică și'n nevinovăția inimei voastre", zice apost. Pavel în epistola sa cătră Efezeni (VI, 7).

Și îi sfătuesc: Să nu-și povestească pe stăpâni în greșelele și neajunsurile, ce să nimeresc adesea în casele lor, căci altfel dovedesc neomenie.

— Gligor al Sandei din Sărăceni era slugă sârguincioasă și cu credință față de stăpân, dar avea slăbiciunea, că își cam povestea — pe la vecini — pe stăpân, că-l hrănește cam prea pe cuțit, apoi d-ale beuturii se face într'o ureche și câte toate. Ba într'o zi, fiind cam chefuit dela o clacă, își luă îndrăzneala și zise stăpânului: „Ei stăpâne, de mi-ar ajuta Dumnezeu, să ști ce stăpân de casă aș mai fi, cum aș fi de cînstaș

cu slugile; d'apoi nici nu m'aș hodini pân'ce cămara mea ar fi plinută de slăni, cărnași și costițe afumiate; așa... ca să să aplece grinzile!" Stăpânul îi privi aiurit și înghița în sec, dar tăcu, și — cu timpul — să dete uitărei și vorba asta: După niște ani plini de zbucium și muncă grea, ajunsese și Gligor cu casă și masă, adecă însuș stăpân, și dupăce să mai străcoară niște ani, fostul stăpân, acum moșneag, îl cercetează; iar Gligor se bucură mult. Moșneagul îi cercetează cu deamă-runtul casa și șura, apoi voind să între și'n cămară, se apleacă de spate, așa că n'avea să dea pricină cu pedeci. Gligor zice: „Nu te aplica atâta tăicuță, căci cămara e destul de înaltă". Asta răspunse: „Văd eu că-i de-ajuns de înaltă, d'apoi nu voiam să-m dau cu capul de slăni, cărnași și costițe afumate!" Gligor își aplecă capul mult rușinat, căci cămara era goală, deși abia să sfârșiseră întreprinderile.

Stăpânilor le doresc să aibă inima mîloasă și să fie ertători, căci apost. Pavel scrie Efezenilor: „Și stăpânilor, iar aceasta să faceți cătră dânsii, lăsând amenințarea; știind că și al vostru stăpân este în ceruri; și căutare de față nu este la el" (III, 9).

V-aș dori tuturor să aveți servitori cum avea odinioară centurionele sau domnul din Capernaum, care se putea lăuda: „De zic acestuia: vină'ncoacea și vine, și fă aceasta și face" (Mat. 3, 9).

Poruncește cu blândețe și vei fi ascultat cu iubire; la dimpotrivă și să amărăște viața.

Vouă tinerilor, cari sânteți viitorul acestei comune, vă doresc dela Dumnezeu, să vă dea mințe și a asculta sfatul celor mai bătrâni și a-i cinsti, căci apost. Petru scrie: „Tinerilor supunți-vă celor bătrâni și îmbrăcați-vă cu smerenia; căci Dumnezeu stă împotriva celor mândri și dă dar celor smeriți" (I, V, 5).

— Grecia veche era împărțită în mai multe state de sine stătătoare, și dintre acestea, în statul spartan să ținea mult la disciplină și bunacuvință, așa că tinerimea avea purtare aleasă și cuvincioasă. Și toți Grecii din diferitele lor state își dădeau întâlneală la „sărbările lor populare" numite și „jocuri olimpice" și aci să plămădia și să întărea tot mai mult iubirea de neam. Și fiindcă se adunase lume multă, erau toate scaunele ocupate, așa că venind mai la urmă un moșneag și dorind să-ș găsească loc de șezut, colinda și'n dreapta și'n stânga, că doar va pricepe vr'un tânăr, că lui ca bătrân i-s'ar cuveni un scaun de odihnit; dar toți feciorii Greciei — par'că — nu-l vedeau, pân'ce moșneagul ajunse la locul unde erau grupați tinerii spartani și aceștia cum îl observară pe bătrân, îndată se și ridicară și fiecare îi imbiă scaunul său. Văzând aceasta tinerii atenieni, începură a aplauda (plesni în palme) și a lăuda fapta de bunacuvință a tinerilor spartani; iar moșneagul — la rândul său — le zise: „Atenienii pricep cum ar trebui să facă, Spartanii însă fac!"

Fiilor! De anul nou vă poftesc să vă câștigați creștere bună și să faceți întocmai ca fiii Spartanilor.

Dumnezeu astfel a orânduit, ca oamenii să vețuiască mai mulți la olaltă; iar când mai mulți stăpâni de case viețuiesc — ce-i drept deosebit, dar în apropiere nemijlocită — zicem, că aceștia alcătuiesc o comună sau comunitate.

Noi, cari vețuim aici alcătuim comuna Var, ca Români și creștini și atât prin cerințele firești, cât și prin legea bisericească și lumească sântem hotărâți să vețuim în bunînțelegerere și pacc.

Deci la aceasta sărbătoare vă doresc vouă, să: fiți mădulari folositori acestei comunități; iar ca să fiți astfel, vă doresc, să nu fiți certăreți și nici aplicați spre patimi de rușine și pricinuitoare de pagubă deaproapclui.

Vă mai doresc, să veți pururea ca buni Români, ținând la lege și neam, căci acestea ne cheazășuesc viața și numele cel bun.

Dați ce este a Cezarului, Cezarului; dar ceea ce este a lui Dumnezeu, lui Dumnezeu. Deci dați neamului românesc: Fii trezi și de omenie!

Închei cu dorința, să aveți pururea în vedere „icoana casei“ care este: Preotul cu cartea și care glăsuște: Mă rog pentru toți! Împăratul-rege al țării cu sceptrul în mână, și ne zice: Mă îngrijesc de voi toți! Tatăl cu jordița și vorbește: Eu vă dau creștere! Măestrul cu ciocanul și par'că ar zice: Lucru pentru toți! Țăranul sau plugarul, ce ne spune: Eu vă nutresc pe toți! Și în sfârșit: Vine moartea cu coasa și ne zice: Eu vă dobor pe toți!

Așa-i începutul și apoi vine sfârșitul, deci bine să ne îngrijim iubitorilor și să ne șilim, ca anul, a cărui început l-am prăznuit și sărbătorit astăzi, să ne fie spre cinste și binecuvântare.

Var, 12/25 Ianuarie 1914.

Preot. **Sinesiu Bistreanu.**

Notițe din tipic

peniru sărbătoarea Întâmpinării Domnului n. Isus Cristos (1—9 Februarie 1914).

1. **Sâmbătă.** Înainteprăznuirea Întâmpinării Domnului și sf. mucenic Trifon († 150). — Vineri sara la vecernie și Sâmbătă dimineața la mânecat (utrenie) să cântă slujba înainteprăznuirii și a sfântului, cum arată la minei, la 1 Februarie, cu observarea că: Vineri sara, la „Doamne strigat-am“, la Și acum să cântă a Născătoarei-învierii dela glasul săptămânii ce să sfârșește (glas 1: Pe ceea ce este mărirea a toată lumea). — Sâmbătă sara la vecernie să cântă stihurile învierii (gl. 2), ale triodului și ale praznicului, astfel (după tipicul sf. sinod al bisericii din România, București 1893, pag. 138—141): „Doamne strig.“ 2 ale învierii (gl. 2); Mărire, a triodului (gl. 2: O, cât de bine m'am lipsit); Și acum, a praznicului (gl. 6: Să să deschidă ușa cerului). Intrare, Lumină lină. Prochimen: Dl a împărățit, și 3 cetiri ale praznicului din minei. Litia praznicului. Stihovna învierii; Mărire a triodului (gl. 6: Risipind bogăția darului); Și acum, (gl. 8: Celce se poartă pe cherovimi). („Acum slobozește“ nu să zice, fiind cuprins în stihira din urmă a stihovnei, ci îndată:) Sânte Dumnezeule... Tatal nostru... Troparul praznicului (gl. 1: Bucură-te cea plină de dar), de 3 ori; rugăciunea binecuvântării pânților... Fie numele Domnului; Bogății au sărăcit; și încheierea (otput): Celace în brațele dreptului Simeon..

2. **Duminea fiului rătăcit;** gl. 2, voscr. 2. În-tâmpinarea Dlui. — La Dzeu e Dl, troparul învierii odată, și al praznicului de 2 ori, șezându-le învierii, polieliul, pripeala și psalmul ales al praznicului („La râul Vavilonului“ și „Soborul ingeresc“ nu să zice). Antifoanele glasului 2. Prochimenul praznicului, gl. 4: Pomeni-voi numele tău întru tot neamul și neamul. Deci tot pe gl. 4 și Toată suflarea. Evangelia praznicului (Luca 2, 25—32): În vremea aceea era un om în Ierusalim. „Învierea lui Cristos“ o zicem; Ps. 50. Mărire, Pentru rug. Născătoarei. Și acum, aceiaș. Miluește-ne cu stihira praz. (gl. 6: Să să deschidă ușa cerului). Catavasiile praznicului: „Pământul cel roditor“; după cântarea 8, pripelele praznicului. Luminătoarea învierii (a 2-a), și a praznicului (Cu duhul în biserică). La laude, 2 ale învierii; Mărire a triodului (gl. 6: Bunule Părinte); Și

acum (gl. 6: Celce ai binevoit pe mâni bătrânești). Doxologia mare (gl. 6). Troparul învierii (gl. 4): „Astăzi mântuire“. La încheiere (otput): „Celce a înviat din morți...“

La liturgie, fericirile învierii (glas 2) și ale praznicului (cântarea 6 din canon). La intrare, Veniți... celce ai înviat din morți... Troparul învierii și al praznicului; condacul praznicului. Prochimenul glasului 2: Puterea mea și cântarea mea este Dl. Apostolul praznicului (Evrei 7, 7—17): Fraților, fără-nici o prigonire, cel mai mic de cel mai mare să binecuvintează... Evangelia Duminicii numai (Luca 15, 11—32): Zis-a Dl, un om avea doi feciori... Irmosul praznicului (gl. 3: Născ. de Dzeu, nădejdea tuturor...) Cuminecătoarea (priceasna): Lăudați... La încheiere (otput): Celce a înviat din morți...

Sara la vecernie să face intrare, și să cântă numai ale praznicului din minei, cu prochimenul zilei (Iată acum binecuvântați pe Dl). La încheiere: Celce în brațele dreptului Simeon...

3. **Luni.** SS. și dreptii părinți Simeon și Ana. — Slujba praznicului, după minei.

4. **Marți.** Cuviosul părinte Izidor Pilusiotul († 440). — Ca eri.

5. **Mercuri.** Mucenița Agata († 251). — Slujba praznicului și a sfintei după minei.

NB. La orele 9 dimineața să cântă paras'asul pentru odihna fericitului episcop al Caransebeșului *Ioan Popasu* († 1889).

6. **Joi.** Cuv. păr. Vucol, episcopul Smirnei († 143). — Slujba praznicului, dela 2 Februarie (fără intrare, fără citiri, fără litie și fără binecuv. pânților).

7. **Vineri.** Sfârșitul praznicului Întâmpinării Dlui. — La Dumnezeu e Dl, trop. praz. de 3 ori; 2 șezându-le praz. dela 2 Februarie; Ps. 50. Catavasi: Pământul cel roditor; după cânt. 8. pripelele praz. Luminătoarea praznicului, de 2 ori. Laudele praznicului (dela 2 Februarie) și Doxologia mare, cu trop. praz. La liturgie, numai ale praznicului (dela 2 Februarie). — Sara vecernie din triod, cu pomenirea morților.

8. **Sâmbătă.** Pomenirea răposaților. — Mânecatul și liturgia după triod, cu pomenirea morților. — Sara la vecernie, ale învierii și ale triodului.

9. **Duminea lăsatului de carne;** gl. 3, v. — Slujba învierii și a triodului. Catavasiile Triodului; la cânt. 9. Ceea ce ești mai cinstită, și celelalte.

„Biblioteca populară a Asociațiunii“

Acum trei ani, comitetul central al „Asociațiunii“ a decis să editeze în fiecare an câte 10 cărțile și un calendar, cu scopul de a le da membrilor ajutatori ai „Asociațiunii“, în schimbul taxei de 2 cor.

Când s'a adus hotărârea pentru înfăptuirea acestei lucrări, s'a avut în vedere atât înmulțirea membrilor ajutatori cât și dezvoltarea gustului de citit și prin aceasta, răspândirea de povețe și învățături folositoare între săteni.

În parte s'a și ajuns scopul urmărit, dar nu s'a ajuns în măsura ce să aștepta dela un popor de peste 3 milioane și nici în raport cu jertfele materiale avute cu tipărirea și împărțirea cărților.

În anul 1911 au fost înscriși 11.000 membri ajutatori. În 1912 numărul membrilor au crescut cu 1000 și în 1913 numărul membrilor au scăzut cu 4000. După dovezile ce le avem scăzământul acesta nu este a să atributei numai lipsei și sărăciei, ci mai mult este a să atributei nepăsării și lipsei de interes.

Avem o mulțime de scrisori, venite dela țărani, cari cer să fie primiți în șirul membrilor ajutători și se plâng împotriva multor neajunsuri și nepăsări. Dovadă, că în fiecare comună avem țărani iubitori de carte și așteaptă să fie luminați și povățuiți pe calea binelui obșteșc.

Din cele vre-o 3000 comune lăcuite de Români, abia putem număra vre-o 600—700, în care avem înscrisi membri ajutători la „Asociațiune“.

Zilnic auzim plângeri, că poporul nostru e înapoiat în cultură și că nu e organizat economiccește. „Asociațiunea“ a făcut tot ce i-a stat în putință, ca să împrăstie întunerecul și să reverse lumină. Pentru ajungerea scopului a apelat și în anul acesta la bunăvoința și sprijinul fruntașilor, cari trăesc în nemijlocita apropiere a sătenilor noștri și dela cari, în cea mai mare parte, atârnă deșteptarea și lumina sateanului român.

Sântem la începutul anului 1914 și trebuie să ne dăm seama, în câte exemplare să tipărim cărțile pentru acest an. Dintre cele 8 mii liste trimise pentru înscrierea de membri, abia dacă ni s'au răpăoiat vre-o 50, așa că nu ne putem orienta, nici în ce privește expediția.

E trist, dacă nici cea mai înaltă instituțiune a noastră, „Asociațiunea“, nu e sprijinită după merit și e spre paguba noastră, dacă nu căutăm, ca razele ei de lumină să ajungă în măsură cât mai mare prin toate comunele lăcuite de frați de-ai noștri.

Ne adresăm și de astădată, cu toată încrederea, către Dnii preoți, învățători și ceilalți fruntași ai poporului nostru și îi rugăm cu tot dinadinsul, să binevoiască a înscrie cât mai mulți membri și cu posibila grăbire să ne trimită listele cu numărul membrilor înscrisi.

De aici, din centru, nu să poate face totul. Este în interesul nostru al tuturor, ca să ne facem fiecare datorința, sprijinind frumosele și mărețele nizuțite ale „Asociațiunii“, prin cări conlucrăm la deșteptarea și înaintarea în bună stare a poporului, din care facem parte și pentru care datorința avem să muncim.

Admin. „Bibl. pop. a Asoc.“

Convocare.

Domnii acționari ai societății comerciale „Severieneana“ să convoacă din nou la a

XIII adunare generală ordinară, care să va ținea Luni în 23 Faur 1914 st. n. 3 d. a. în sala societății Sebeșana“, casă de păstrare Caransebeș.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunii și despre gestiunea anului 1910—11.
 2. Raportul comitetului de supraveghere.
 3. Deciziune asupra celor de sub punct. 1, 2 și darea absoluturului.
 4. Alegerea comitetului de supraveghere pe o perioadă nouă de 3 ani.
 5. Schimbarea unor paragrafi din statute.
- Caransebeș, la 4 Faur 1914.

„DIRECȚIUNEA“

Știri

Din Basarabia sosesc vești îmbucurătoare. Să spunem, că Zemstvoud Basarabiei a hotărât, ca în afacerele de comerț ale Românilor să fie întrebuințată limba lor, să să înființeze 20 școli începătoare în diferite centre românești; iar un ucaz al țarului a încuviințat, ca religia în școalele primare să fie în limba copiilor.

Cuvânt Moldovenesc să cheamă noul ziar românesc ce apare săptămânal în Chișineu, Basarabia; scopul lui este să aperse interesele culturale și economice ale Românilor. Redactor-editor: N. Alexandri.

Relicvii scumpe. Printre cele mai prețioase rămășițe din istoria Românilor este *capul lui Mihai Viteazul*. Mihai, ucis de Basta, capul lui a fost dus în Țara Românească și așăzat cu toată pompa la Târgoviște în „Turnul dela Chindia“. Acum în București, în mănăstirea Dealului, s'a construit locaș deosebit pentru păstrarea acestei relicvii.

Cununie. Dl *Petru Bohariu*, numit preot în Șoșdea, se cunună azi cu dsoara *Valeria*, fca preotului Martin Sdicu din Straja. Felicitări.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea petrecerii dela Sf. Ion, aranjată de „Societatea femeilor române“ din loc, au binevoit a suprasolvi următorii: „Prima casă de păstrare“, „Noua casă de păstrare“ câte 20 cor. „Sebeșana“, Dr V. Budișțian, Ioan Renglovich câte 10 cor., Oct. Bordan, Patriche Drăgălina câte 7 cor., Filaret Musta, A Moaca, R. Maroviciu, Dr Roth E., Dna Schwab, I. Dobromirescu câte 5 cor., Dr Nicolae Ionescu, I. Soacăciu câte 4 cor., T. Dragomir, văd. Nemoianu, A. Lazits, D. Popoviciu, G. Zavoian, F. Bria câte 3 cor., A. Doboșan, directorul dela „Noua casă de păstrare“, Dna S. Burdea, G. Inandy, P. Fotoc, I. Lazaroni, Major Gh. Trica, S. Șandru, T. Finz, I. Guțoni, I. Stojanel, A. Sequens câte 2 cor., N. Borlovan, N. Dona, N. Munk, P. Mihalescu, N. N., N. Halasz, D. Alexandroviciu, M. Nimu câte 1 cor., N. Oprean, V. Banuțiu, V. Gherman câte 20 fileri. Primească cu totii și pe aceasta cale cele mai călduroase mulțămite. *Comitetul.*

Învitare. „Societatea de lectură Ioan Popasu“ aranjază Joi în 30 Ianuarie (12 Februarie) SS. Trei Ierarhi, în amintirea fericitului episcop *Ioan Popasu*, în sala mare a hotelului „Pomul verde“ o *Sedintă festivă*. Începutul la 8 ore sara. Program: 1. „*Un fatnic glas*“, cor bărb. de Antoniu Sequens, executat de corul societar. 2. „*Episcopul Ioan Popasu*“, disertație ținută de Ioan Guțiu, teolog c. III. 3. „*Dorul Ardeleanului*“, cor bărb. cu solo de tenor și bariton de A. Popoviciu, executat de corul societar. 4. „*În iutuneric*“, monolog de Antoniu Pop, predat de Corneliu Nica, ped. c. IV. 5. „*Doine*“ de Tib. Brediceanu, cântate de Petru Bancea, cl. c. I. cu acompaniament de pian susținut de dl prof. Sequens. 6. „*Doina*“, poezie de G. Coșbuc, predată de Trifu Cózac, ped. c. III. 7. *Ch. Dancea op. 59. „Resignation*“, solo de violină, predat de Coriolan Simu, cl. c. I. cu acompaniament de pian. 8. „*Poezii în grai bănățnesc*“, de Victor Vlad dela Marina, predate de Eugeniu Crăciun, cl. c. III. 9. „*Mars final*“ de A. Sequens, executat de orchestra societății. După program urmează dans. Prețul locurilor: Loc rezervat 3.50 cor., loc I 3 cor., loc II 2 cor., loc III 1.50 cor., loc de stat 1 cor. Oferte marinoase să primesc cu mulțămită și să vor cvita pe cale ziaristcă. Costumul național e binevăzut. Venitul curat este destinat pentru fondul de ajutoare „Ioan Popasu“.

CertIFICATELE școlare. Néptanitók Lapja, organul școlar al ministrului de culte și instrucție publică a publicat ordinațiunea acestuia Nr. 4905/1914, prin care dl ministru, aprobând formularul prezentat de Consistorul metropolitan din Sibiu admite, ca certificate despre absolvirea școlii populare elementare să fie liberate în două limbi: ungurește și românește, adică textul din urmă să așază lângă cel dintâi.

Mărirea statelor balcanice. Chestiunea să agită foarte mult. Cei interesați așteaptă: *Bulgaria* are un teritoriu de 120.000 km. cu 5 mil. locuitori, iar înainte de război avea 96.345 km. cu 4.329.000 locuitori. *Sărbia* a crescut de la 48.303 km. cu 2.957.000 locuitori la 90.000 km. cu 4.100.000 locuitori. *Grecia* avea la 1912 un teritoriu de 64.657 km. cu 2.632.000 locuitori. Amândouă au câștigat deci aproape atâta teritoriu cât aveau mai înainte, iar populația a crescut în *Sărbia* cu $\frac{1}{3}$ parte, în *Grecia* cu aproape 60%. *Montenegro* avea la 1912 numai 9080 km. cu 285.000 locuitori, acum are aproape 16000 km. cu aproape 500 mii locuitori. E cel mai mic între statele balcanice, deoarece *Albania* e aproape 32000 km. cu aproape 850 mii locuitori. Toate aceste state s'au mărit pe socoata *Turciei*, care mai înainte avea 169.300 km. cu 6.130.000 locuitori, iar acum e de 23.000 km. cu 1.600.000 locuitori. Comparând aceste state aflăm că după *Italia*, *România* e aproape $\frac{1}{3}$, *Bulgaria* aproape $\frac{2}{6}$, *Grecia* aproape $\frac{2}{6}$ din *Italia*; urmează *Portugalia*, *Sărbia*, *Țările de Jos*, *Albania*, *Belgia*, *Turcia europeană*, *Montenegro*, *Luxemburg*, *Andora*, *Lihchtenstein*, *San-Marino*, *Monaco*.

SPRE ȘTIRE. Celor interesați să aduce la cunoștință, că a apărut „**Teoria muzicii elementare**” de *Antoniu Sequens*. Cartea aceasta este menită atât pentru școlile medii, mai ales pedagogii, cât și pentru toți oamenii, cari doresc a-și însuși cunoștințele elem. din arta muzicii. Prețul 1 cor. 20 fil. Comandele să pot face la *Librăria și Tipografia diecezană, Caransebeș*.

Bibliografie

Biserica ort. română Nr. 9 cuprinde: Acte oficiale. Cuvântarea I. Prea S. mitropolit Atanasie Ghermanos. B., Din timpurile demne de amintit. M. P. Trei catiheti mari ai bisericii vechi. B. Mangăru, *Bulgaria* din punct de vedere istorico-religios. B., Defenzori. G., *Biserica Madona Duda* din Craiova. Icon. C. Nazarie, *Congresul profesorilor de științe religioase*. Arh. Vartolomeu S. Bacăoanu, *Creștinismul social*. Icon. I. Teodorescu, *Vrăjitoria și vrăjitorii la Români*. Cuvântare. Referat. P. G. Un act de recunoștință, G., *Serbia și România*. Donațiuni.

Cultura Creștină Nr. 2 are: Dr Alexandru Rusu, Încă odată limba liturgică a vlădiciei de Hajdudorogh (Teoria și practica). Dr Ioan, Coltor, *Despre jurământ*. (I.) Ioan Bozdog, *Marele Const. ca desrobitor al bisericii*. Gheorghe M. Pteancu, *O însemnată problemă pastorală (Concubinatele)*. Însemnări, În jurul șezătorilor noastre literare (Ioan Isaicu). Cronică: Pentru regularea și întărirea noastră sufletească (șr.); A VIII-a săptămână socială din Milano (ic.); În serviciul misiunilor catolice din America (ar.). Cărți și Reviste: Fr. Xav. Wetzel — Ion Belu, *Bucură-te Marie* (ic.) „*Solia Satelor*” (șr.). Cărți intrate la redacție. Telefon

Lucafăru Nr. 2. are următorul cuprins bogat și variat: Dr S. Dragomir, *Încercări de înțelegere între Români și Unguri*. Oct. C. Tăslăuanu, *Liceul militar*

dela Mănăstirea Dealului. I. U. Soricu, *Salbă de sonete (poezie)*. Maria Cunțan, *Întârziat.. (poezie)*. Octavian Goga, *Domnul notar (dramă)*. Ștefan O. Iosif, *La mormântul unui poet (poezie)*. D. N. Ciotori, *Violoncelul*. Zaharie Bârsan, *Vorbe... vorbe... (poezie)*. Maria Dragu, *Cântec (poezie)*. N. Tcaciuc, *Rutenii*. P. Papazissu, *Veneția (poezie)*. A. P. Cehov, *Nelegiuire. Dări de seama*. O. C. T. Trei prozatori noi: D. D. Pătrășcanu, M. I. Chirișescu și G. Galațion. *Cronici*: Ion Grecu, *Ura de rasă*. B.: Plecarca d-lui Davilla. Ion Borgovan: *Reprezentările de operă ale societății „Carmen”*. Însemnări: *Poetul Ady. „Neamul românesc”*. Blocul germano-măghiaro-român. *Libertatea presei. Românii din Toronto*. Sărmanul Emil... *Onoruri... demoralizează*. Spicuri. — *Poșta redacției*. — *Bibliografie*. *Ilustrațiuni*: Nicolae Filipescu. *Maiorul Marcel Oltean*. *Capul lui Mihai Viteazul*. *Liceul militar dela Mănăstirea Dealului*. *Profesorii dela liceul militar*. *Exercițiile elevilor militari*. *Reprezentarea teatrală a meseriașilor români din Sibiu*. O. Spaethe: *Bustul lui Mihai Viteazul*.

Transilvania Nr. 1 cuprinde: Cătră cetitori, Oct. C. Tăslăuanu. *Literatura pentru părinți*, Dr O. Ghibu. *Curtea din Viena și mișcarea Românilor din Ardeal în anii 1791—1792*, Dr S. Dragomir. *Istoria literaturii noastre vechi (Introducere)*, Sext. Pușcariu. *Folclor — Vochița (baladă)*, Vas. Zdrengheu. *Misiunea culturală a băncilor noastre*, I. L. Dări de samă. *Cronică*.

Ramuri Nr. 1 au: *Toamnă târzie (poezie)*, I. U. Soricu. *Suferința lui Martin*, I. Agărbiceanu. *Blăstăm bătrânului (poezie)*, Const. T. Stoika. *Zi de dulce*, Caton Theodorian. *Cântec (poezie)*, I. V. Părvulescu. *Vâlceanu celor trei colini*, I. Dragu. *Concert simfonic*, N. M. Strajan. *Pleyna (poezie)*, Const. T. Stoica. *Cronică*, E. C. D.

Cosinzeana Nr. 4 cuprinde: *Să face nedreptate*. *Scrisoare din Berlin*. Paul și Virginia. *Cât costă frumusețea?* *O problemă actuală*. *Nopti de toamnă (poezie)*. *Rânduri mărunte*. Singur (poezie). *Moștenirea*. În vremea nopții (poezie). *Un mănunchi de myosotis*. *Noapte de bal (poezie)*. *O dorință ciudată*. *Crima lui Sylv. Bonnard*.

Noi Nr. 7 conțin: *Portretul Maj. Sale Reginei Carmen Sylva (poezie)*. 1843 — 1913. *Renăscerea ideii latine*. *Originea cuvântului „Dunăre”*. *Șoapte*. *Lumina cea adevărată*. *Scrisoare din Viena*. *Scrisoare de Crăciun*. *Prin munți*. *Poezie populară*. *Cronică*. *Zece porunci pentru cetitori*. *Bibliografie*. *Poșta redacției*.

Mulțămită publică.

Prin aceasta aducem cele mai sincere mulțămiri tuturor stimaților amici și cunoscuți, îndeosebi onoratei Reuniuni a pompierilor din Caransebeș, cari au binevoit a ne mângăia în nemărginita durere, de care sântem cuprinși în urma trecerii la cele eterne a mult iubitului și neuitatului nostru tată, socru și bunic

GEORGE BODJOSCH, învățător de stat în penziune

depunând frumoase cununi pe sicriul scumpului decedat și participând în număr atât de imposant la conductul funebru.

Jalnica familie.